

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1385/2021
20.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Дубравке Дамјановић, Милене Рашић и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Сањом Живановић, записничарем, у кривичном предмету окривљених АА и ББ, због кривичног дела трговина утицајем у саизвршилаштву из члана 366. став 3. КЗ у вези члана 33. КЗ, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног, АА, адвоката Ивана Ћаловића и браниоца окривљеног ББ, адвоката Стефана Романовског, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Чачку К 407/19 од 08.06.2021. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 597/21 од 01.09.2021. године, у седници већа одржаној дана 20.01.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Ивана Ћаловића и браниоца окривљеног ББ, адвоката Стефана Романовског, поднети против правноснажних пресуда Основног суда у Чачку К 407/19 од 08.06.2021. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 597/21 од 01.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку К 407/19 од 08.06.2021. године окривљени АА и ББ оглашени су кривим због кривичног дела трговина утицајем из члана 366. став 3. КЗ у вези члана 33. КЗ за које им је изречена условна осуда тако што им је суд утврдио казне затвора у трајању од по једне године и истовремено одредио да се утврђене казне затвора неће извршити уколико окривљени у року проверавања од две године не учине нова кривична дела. Окривљени су обавезани да солидарно плате трошкове кривичног поступка одређене у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 597/21 од 01.09.2021. године делимичним уважавањем жалбе Основног јавног тужиоца у Чачку преиначена је пресуда Основног суда у Чачку К 407/19 од 08.06.2021. године, у делу одлуке о кривичној санкцији, тако што је Апелациони суд у Крагујевцу окривљеног АА и ББ, због кривичног дела трговина утицајем у саизвршилаштву из члана 366. став 3. КЗ у вези члана 33. КЗ, за које су првостепеном пресудом оглашени кривим, применом одредби чланова 4, 42, 45, 54, 56. и 57. став 1. тачка 5) КЗ, осудио на казне затвора у трајању од по шест месеци, које ће издржавати у просторијама у којима станују

наведеним у изреци пресуде, без примене електронског надзора, које не смеју напуштати осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљени једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова, самовољно напусте просторије у којима станују суд ће одредити да остатак казне издрже у заводу за извршење казне затвора, док се жалбе окривљених и њихових бранилаца одбијају као неосноване, а првостепена пресуда у непреиначеном делу, потврђује.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости благовремено су поднели:

- бранилац окривљеног АА, адвокат Иван Ћаловић, у смислу одредабе члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП – због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1), 2) и 3),

- бранилац окривљеног ББ, адвокат Стефан Романовски, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП,

обојица са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости и преиначи у целини пресуду другостепеног суда тако што ће окривљене ослободити од оптужбе или укине у целини побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање првостепеном суду.

Врховни касациони суд је примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених доставио Републичком јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. КЗ и у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтеви за заштиту законитости су неосновани.

Браниоци окривљених у захтевима за заштиту законитости указују на повреду кривичног закона из члана 439. тачке 1. ЗКП наводима да опис кривичног дела у изреци првостепене пресуде, не садржи сва обележја кривичног дела трговина утицајем из члана 366. став 3. у вези члана 33. КЗ, конкретно, опис радње извршења односно посредовања да се не изврши службена радња која би се морала извршити.

Кривично дело трговина утицајем, према одредби члана 366. став 3. КЗ, чини ко користећи свој службени или друштвени положај или стварни или претпостављени утицај посредује да се изврши службена радња која се не би смела извршити или да се не изврши службена радња која би се морала извршити.

Из изреке првостепене пресуде, произлази да су у време, на начин и на месту ближе описаним у изреци, у стању урачунљивости, свесни забрањености дела и при томе свесни да користећи свој службени положај посредују да се не изврши службена радња која би се морала извршити, а што су и хтели, окривљени АА, користећи свој службени положај начелника Одељења саобраћајне полиције ПУ ... и утицај

претпостављеног старешине над саобраћајним инспектором ВВ и помоћником командира окривљеним ББ, а окривљени ББ користећи свој службени положај помоћника командира Саобраћајне полицијске испоставе у ..., посредовали да ВВ, самостални полицијски инспектор Одсека за саобраћајно-техничке послове одељења СПИ, ПУ ..., не изврши службену радњу коју би морао да изврши у надзору поштовања прописа о безбедности саобраћаја на путевима над привредним друштвом за промет и услуге „ГГ“ доо, које је власништво ДД, па је након међусобних комуникација и сусрета описаних у изреци, у којој се наводе и описују неправилности утврђене током надзора над контролисаним привредним друштвом „ГГ“ доо, упркос описаним неправилностима које су наведене, описане и квалификоване као прекршаји нумерисани у изреци пресуде, поднео само две прекршајне пријаве и то пријаву од 14.12.2012. године против возача ЂЂ због прекршаја из члана 331. став 1. тачка 91) и 92) ЗОБС на путевима, и пријаву од 21.12.2012. године против привредног друштва „ГГ“ доо и одговорног лица ЕЕ због прекршаја из члана 324. став 1. и 2. тачка 57) и 55) ЗОБС на путевима.

По налажењу Врховног касационог суда, описане радње, које су окривљени заједнички предузели садрже сва законска обележја кривичног дела трговина утицајем у саизвршилаштву из члана 366. став 3. у вези члана 33. КЗ, а како су правилно закључили и нижестепени судови. У изреци побијане пресуде, јасно су описане радње извршења наведеног кривичног дела и заједничко учествовање окривљених у њеном извршењу, које се огледа у међусобној телефонској комуникацији од 04.12.2012. године и договорању сусрета између окривљеног ББ, ДД и ВВ од 05.12.2012. године, телефонској комуникацији између окривљених од истог тог дана када окривљени ББ најављује и договара кућну посету окривљеном АА, који му одговара када ће бити код куће, затим даље време њихових међусобних телефонских контаката, међу којима и телефонски разговор од 11.12.2012. године када ВВ окривљеног АА обавештава о неправилностима које су утврђене током надзора у привредном друштву „ГГ“ доо, власништво ДД, а окривљени АА од њега захтева да наредног дана тј. 12.12.2012. године заједно са ДД дође код њега у службене просторије Одељења саобраћајне полиције ПУ ..., што је овај и урадио и о томе обавестио ДД, након чега су је састали како је договорено, а што је у изреци такође описано. Из изреке побијане пресуде такође произилази да је након наведених телефонских и личних контаката између окривљених, ДД и ВВ, ВВ поднео само две прекршајне пријаве иако је током наведеног надзора над привредним друштвом „ГГ“ доо, власништво ДД, констатовао бројне неправилности које су детаљно описане у изреци пресуде.

Сходно наведеном, Врховни касациони суд налази да су окривљени АА и ББ, у инкриминисаном периоду, сваки користећи свој службени положај, а окривљени АА користећи и свој утицај који је имао као претпостављени, заједно посредовали између ДД, власника привредног друштва „ГГ“ доо и самосталног полицијског инспектора ВВ, да ВВ не изврши службену радњу која би морао да изврши - да не поднесе све прекршајне пријаве због непоштовања прописа о безбедности саобраћаја на путевима које је утврдио током вршења надзора у спровођењу наведених прописа у привредном друштву за промет и услуге „ГГ“ доо, па се у радњама које је предузели стичу сва законска обележја кривичног дела трговина утицајем у саизвршилаштву из члана 366. став 3. у вези члана 33. КЗ, за које су правноснажно осуђени из ког разлога су супротни наводи захтева за заштиту законитости њихових бранилаца којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, неосновани.

Браниоци окривљених захтеве за заштиту законитости подносе због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП истичући да се побијане пресуде заснивају на доказима на којима се по одредбама Законика о кривичном поступку не могу заснивати.

Као незаконит доказ браниоци означавају пресуду Основног суда у Чачку СПК 16/15 од 30.09.2015. године, на којој се, по мишљењу браниоца окривљеног АА, побијане пресуде искључиво заснивају. Према његовим наводима, наведена пресуда изведена је као доказ на основу члана 406. став 1. тачка 5) ЗКП, који је суд погрешно применио обзиром да се наведена одредба односи на упознавање суда са исказом саокривљеног према коме је поступак окончан правноснажном осуђујућом пресудом.

Бранилац окривљеног ББ, као незаконит доказ наводи и службену белешку ВВ бр.246/12 од 27.07.2012. године, која је, према његовом мишљењу, незаконит доказ обзиром да службена белешка, сама по себи, не може бити доказ у кривичном поступку.

Према стању у списима, првостепени суд је у доказном поступку извршио увид у правноснажну пресуду Основног суда у Чачку СПК 16/15 од 30.09.2015. године и „службену белешку ВВ бр.246/12 од 27.07.2012. године са руком исписаним налогом окривљеног АА“.

Одредбом члана 2. став 1. тачка 26) ЗКП прописано је, између осталог, да је „исправа“ сваки предмет који је подобан или одређен да служи као доказ чињеница које се утврђују у поступку (члан 83. став 1. и 2. ЗКП).

Одредбом члана 138. став 1. ЗКП прописано је да се доказивање исправом врши читањем, гледањем, слушањем или увидом у садржај исправе на други начин.

Одредбом члана 139. став 1. прописано је да исправу по службеној дужности или на предлог странака прибавља орган поступка или подносе странке, по правилу, у оригиналу.

Одредба члана 405. став 1. ЗКП омогућава суду да на главном претресу изведе доказ вршењем увида у исправе које служе као доказ, па је првостепени суд у конкретном случају поступио у свему законито, када се на главном претресу упознао са садржином исправе односно садржином правноснажне пресуде Основног суда у Чачку СПК 16/15 од 30.09.2015. године, донете против окривљеног ВВ. У конкретном случају, супротно наводима захтева окривљеног АА, првостепена пресуда се не заснива искључиво на правноснажној пресуди Основног суда у Чачку СПК 16/15 од 30.09.2015. године и исту је суд у доказном поступку извео у складу са чланом 405 ЗКП, што би значило да је из ње утврдио да је донета од стране за то надлежног суда, да представља веродостојну исправу која је изведена као доказ из које је суд утврдио да је ВВ осуђен због кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ у вези члана 33. КЗ, а што јасно произлази из образложења првостепене пресуде на страни 14. став други и страни 24. став трећи.

Врховни касациони суд налази да доказ који је означен као „службена белешка ВВ бр.246/12 од 27.07.2012. године са руком исписаним налогом окривљеног АА“, супротно наводима браниоца окривљеног ББ, сам по себи није незаконит, већ је реч о

исправи која је подобна да буде доказ, обиром да се у њој констатује поступање ВВ, као овлашћеног службеног лица Одељења саобраћајне полиције ПУ ..., о вршењу надзора над поштовањем прописа о безбедности саобраћаја у привредним друштвима, те ова исправа не представља службену белешку у смислу члана 288. ЗКП.

Бранилац окривљеног ББ у поднетом захтеву као незаконите доказе означава и налаз и мишљење Департамента за саобраћај, Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду од 24.04.2015. године и исказе сведока ЖЖ и ДД, оба са записника о испитивању сведока сачињеном пред Основним јавним тужиоцем у Чачку Кт 262/13 од 12.03.2014. године. Према његовом мишљењу, наведени докази незаконити су по начину прибављања, јер је реч о доказним радњама које је наредио односно спровео јавни тужилац уместо истражни судија. Бранилац наводи да је „истрага покренута 21.03.2013. године“ и да је иста, у складу са чланом 603. ЗКП, морала бити довршена у складу са раније важећим Законом о кривичном поступку тако да су наведени докази које је, након измена Закона о кривичном поступку, прибавио јавни тужилац, а не истражни судија, незаконити.

Из списка предмета произлази да је јавни тужилац поднео захтев за спровођење истраге Кт 262/13 од 21.03.2013. године против окривљених АА и ББ, због постојања основане сумње да су извршили кривично дело трговина утицајем из члана 366. став 3. КЗ у вези члана 33. КЗ, за које је прописана казна затвора од једне до осам година. Међутим, до измена Закона о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 35/19, 27/21 и 62/21) који се примењује од 1. октобра 2013. године, није донето решење о спровођењу истраге против окривљених, па не стоје наводи браниоца окривљеног ББ да је истрагу која је у току, у смислу члана 603. ЗКП, било нужно наставити према одредбама ранијег Закона о кривичном поступку („Службени гласник СРЈ“ бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04 ... 76/10), јер истрага у конкретном случају није ни била покренута.

Ступањем на снагу Закона о кривичном поступку 1. октобра 2013. године, извршене су бројне измене, међу којима и измене одредби којима се уређује скраћени поступак, па је тако одредбом члана 495. ЗКП прописано да ће се за кривична дела за које је као главна казна прописана новчана казна или казна затвора до осам година, примењивати одредбе члана 496. до 520. овог закона. На тај начин измењено је претходно законско решење према ком је скраћени поступак, сходно одредбама члана 433. до 448. ранијег ЗКП, било могуће водити, између осталог, за кривична дела за које је као главна казна прописана казна затвора до пет година.

Сходно наведеном, за кривично дело трговина утицајем из члана 366. став 3. КЗ, за које је прописана казна затвора од једне до осам година, након 1. октобра 2013. године, примењују се одредбе о скраћеном поступку, предвиђене одредбама члана 496. до 520 ЗКП.

У конкретном случају, кривични поступак против окривљених АА и ББ вођен је и окончан по одредбама ЗКП за скраћени поступак (члан 496. до 520. ЗКП), у коме се не примењују одредбе које се односе на истрагу, већ јавни тужилац, у смислу члана 499. став 2. ЗКП, може предузети одређене доказне радње, па су наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ да јавни тужилац није овлашћен да прикупља доказе, оцењени као неосновани.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП бранилац окривљеног ББ као незаконит доказ означава и материјал прикупљен спровођењем посебне доказне радње надзора и снимања телефонских и других разговора или комуникација, који није могао да се користи по протеклу рока од шест месеци од дана упознавања јавног тужиоца са прикупљеним материјалом, како је то прописано чланом 504з. став 3. раније важећег ЗКП. По наводима браниоца, јавни тужилац се са наведеним материјалом упознао пре подношења захтева за спровођење истраге, а оптужни предлог је поднео 26.06.2015. године, док је кривични поступак „започео након тог момента, када је суд потврдио оптужбу“ из чега, по његовом мишљењу, произлази да је протекло две године од када се јавни тужилац упознао са прикупљеним материјалом, због чега је истражни судија био дужан да донесе решење о уништавању предметног материјала. Како истражни судија такво решење није донео, то сав доказни материјал који је проистекао из посебних доказних радњи, а на ком је суд засновао своју одлуку, представља незаконит доказ.

Према стању у списима предмета, истражни судија Основног суда у Чачку, одлучујући о предлогу Основног јавног тужиоца у Чачку Стр пов 8/12 од 14.09.2012. године, на основу члана 504е. став 1. и 3. у вези члана 504а. став 1 и 5. ЗКП, донео је наредбу Ки 790/12 од 20.09.2012. године, којом је дозвољен надзор и снимање телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима и оптичко снимање лица и то, између осталих, окривљеног ББ. Трајање надзора и снимања телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима и оптичко снимање лица, у односу на окривљеног ББ продужено је наредбом истражног судије наведеног суда Стр пов 8/12 од 12.12.2012. године, а прекинуто наредбом Ки 790/12 од 06.03.2013. године.

Наредбом истражног судије Основног суда у Чачку Ки 790/12 од 13.03.2013. године дата је сагласност да се пресретнути телефонски разговори окривљеног ББ, користе у даљем току поступка, да се исти делимично препишу и да се материјал добијен спровођењем мера из члана 504е. став 1. ЗКП достави јавном тужиоцу, а све према његовом предлогу Стр Пов 8/13 од 13.03.2013. године.

Истражни судија Основног суда у Чачку је уз допис Ки 790/12 од 26.03.2013. године, Основном јавном тужиоцу у Чачку доставио списе предмета Ки 790/12 са пропратним материјалом на даљу надлежност. Основни јавни тужилац у Чачку је дописом Стр пов 8/12 од 01.04.2013. године обавестио поступајућег истражног судију да се материјал који им је прослеђен, има прикључити уз захтев за спровођење истраге Кт 262/13 од 21.03.2013. године, поднет против окривљених АА и ББ, ради здруживања списима Ки 217/13.

Одредбом члана 604. став 1. важећег ЗКП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 35/19, 27/21 и 62/21), прописано је да ће се законитост радњи предузетих пре почетка примене овог законика оцењивати по одредбама Законика о кривичном поступку („Службени гласник СРЈ“ бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04 ... 76/10) (у даљем тексту: ранији ЗКП).

Одредбом члана 504з. став 3. ранијег ЗКП, важећег у време спровођења посебних доказних радњи, прописано је да ако јавни тужилац не покрене кривични поступак у року од шест месеци од дана када се упознао са материјалом из става 2. овог члана или ако изјави да га неће користити у поступку, односно да против

осумњиченог неће захтевати вођење поступка, истражни судија ће донети решење о уништењу прикупљеног материјала. О доношењу решења истражни судија може обавестити лице према коме су спровођене мере из члана 504е став 1. овог законика, уколико је у току спровођења мере утврђен његов идентитет. Материјал се уништава под надзором истражног судије. О предузетим радњама истражни судија ће саставити записник.

У конкретном случају, поступајући јавни тужилац се са материјалом добијеним спровођењем посебне доказне радње - надзор и снимање телефонских и других комуникација, упознао када му је исти достављен уз допис судије Основног суда у Чачку Ки 790/12 од 26.03.2013. године, а захтев за спровођење истраге Кт 262/13 против окривљених АА и ББ због постојања основане сумње да су извршили кривично дело трговина утицајем у саизвршилаштву из члана 366. став 3. КЗ у вези члана 33. КЗ, поднео је надлежном суду 21.03.2013. године, а дана 01.04.2013. године, достављени материјал прикључио поднетом захтеву за спровођење истраге, што значи да је јавни тужилац у свему поступио у складу са обавезом и роком прописаним чланом 504з. став 3. тада важећег ЗКП.

Подносећи захтев за спровођење истраге Кт 262/13 од 21.03.2013. године, у чијим разлозима наводи садржај материјала добијеног спровођењем посебне доказне радње - надзор и снимање телефонских и других комуникација, а након тога достављањем материјала добијеног спровођењем посебних доказних радњи истражном судији, јавни тужилац је у року краћем од шест месеци од тренутка када се упознао са прикупљеним материјалом, иницирао покретање кривичног поступка и тако јасно изјавио да ће против окривљених захтевати вођење поступка у којем ће користити наведени материјал. Према томе, јавни тужилац је у конкретном случају поступио у складу са одредбом члана 504з. став 3. ранијег ЗКП, па је материјал добијен спровођењем посебне доказне радње из члана 504е. ЗКП, супротно наводим браниоца, и формално и садржински законит доказ и на њему се може заснивати судска одлука.

Сходно свему наведеном, Врховни касациони суд налази да побијане пресуде нису донете уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевима бранилаца окривљених АА и ББ.

Бранилац окривљеног АА, без нумеричког означавања, указује на неразумљивост изреке пресуде, што представља битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП, а бранилац окривљеног ББ на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП наводима да су разлози пресуде противуречни изреци пресуде. Осталим наводима захтева, браниоци оспоравају оцену доказа, чињенична утврђења и закључке нижестепених судова, изношењем сопствене оцене доказа, чиме суштински указују на повреду закона из члана 440. ЗКП.

Наводима захтева браниоца окривљеног ББ, у којима као незаконите доказе означава „записник о контроли инспектора ВВ у привредном друштву „ГГ“ доо од 05.12.2012. године до 11.12.2012. године“ и „извештај о извршеном увиду у документацију везану за рад привредног друштва за промет и услуге „ГГ“ доо ... и предузећа за трговину и превоз робе „ЗЗ“ доо ...“, по налажењу овог суда, не оспорава се законитост ових доказа, већ њихова веродостојност, па се таквим наводима такође указује на повреду закона из члана 440. ЗКП.

Бранилац окривљеног АА као разлог подношења захтева за заштиту законитости опредељује али не образлаже повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) и 3) ЗКП из ког разлога захтев у овом делу нема прописан садржај у смислу члана 484. ЗКП, па се Врховни касациони суд није упуштано у разматрање наведене повреде нити битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и став 2. тачка 2) ЗКП и повреде закона из члана 440. ЗКП, јер исте не представљају законске разлоге у смислу члана 485. став 4. ЗКП, због којих окривљени преко браниоца може поднети захтев за заштиту законитости.

Из изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП ни повреда закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, на које се неосновано указује захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Ивана Ћаловића и браниоца окривљеног ББ, адвоката Стефана Романовског, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став.1 ЗКП, одлучио као у изреци пресуде и захтев одбио као неоснован.

Записничар-саветник
Сања Живановић, с.р.

Председник већа-судија
Биљана Синановић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић